Kategoria: Aktualności
Opublikowano: czwartek, 17, marzec 2022 12:30
Bernadeta Skóbel
Odsłony: 5287

Kontynuujemy udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (dalej specustawa). Dzisiaj temat pokrywania kosztów zakwaterowania i wyżywienia.

1. Czy za osoby, które przebywają w Remizie OSP, jednostka OSP może zwrócić się o środki z art. 13 specustawy?

Co do zasady rozwiązania przewidziane w art. 13 są dedykowane osobom i podmiotom prywatnym organizującym indywidualnie pomoc w zakwaterowaniu. Miejsca oferowane przez takie podmioty jak Ochotnicze Staże Pożarne z reguły są zgłaszane do wojewodów celem zorganizowania w nich zakwaterowania i wyżywienia bezpośrednio przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego. Takie przypadki miały miejsce m.in. w województwie małopolskim w przypadku poleceń wydawanych zarządom powiatów. Zatem jeżeli miejsca zakwaterowania zostały zgłoszone do wojewody i na podstawie tego zgłoszenia wojewoda wydał polecenie organowi jednostki samorządu terytorialnego do organizacji w tym miejscu zakwaterowania i wyżywienia a następnie w oparciu o to polecenie zostało zawarte porozumienie w sprawie zasad finansowania tych miejsc, to nie ma podstaw do przekazania OSP świadczenia na podstawie art. 13 specustawy. Przyjęcie innej interpretacji spowodowałoby, że ta sama pomoc byłaby podwójnie finansowana.

Przed wejściem w życie specustawy wspomniane polecenia były wydawane na podstawie art. 25 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, a po wejściu w życie ustawy mogą być wydawane na podstawie art. 12 ust. 10 specustawy albo w oparciu o art. 7a ustawy o zarzadzaniu kryzysowym.

2. Czy gminy dostaną środki na obsługę wypłaty świadczenia pieniężnego w związku z zakwaterowaniem i wyżywieniem obywateli Ukrainy?

W ustawie nie przewidziano środków na obsługę zadania, pomimo że taki wniosek był zgłaszany przez stronę samorządową zarówno na etapie prac przed parlamentarnych jak i w trakcie prac w Sejmie i Senacie (strona samorządowa wnioskowała o przyznanie 2% środków na obsługę tego zadania). Brak takiego zapisu nie wyłącza dochodzenia przez gminę dotacji na pokrycie kosztów obsługi zadania na podstawie art. 49 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Przypomnieć w tym miejscu warto, że zgodnie z art. 49 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dotacje celowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej powinny być przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonanie zlecanych zadań.

3. Czy samorządy mają obowiązek ewidencjonowania osobnego zużycia mediów, jeżeli obiekt publiczny przeznaczony do zakwaterowania jest wykorzystywany do różnych innych celów?

Specustawa nie określa zasad rozliczenia dotacji przekazywanej samorządom na zapewnienie zakwaterowania w obiektach publicznych. Kwestie te są szczegółowo regulowane w porozumieniach zawieranych na podstawie art. 150 ustawy o finansach publicznych pomiędzy wojewodami a jednostkami samorządu terytorialnego w związku z wydanymi przez wojewodów poleceniami. Analiza dotychczas zawartych/proponowanych porozumień pokazuje, że nie ma jednolitego modelu przyjętego w całej Polsce.

4. Czy świadczenie z art. 13 specustawy jest kierowane do osoby zakwaterowanej czy osoby

Phoca PDF

kwaterującej?

Świadczenia pieniężne z art. 13 są kierowane do osób/podmiotów zapewaniających zakwaterowanie i wyżywienie.

5. Czy rozporządzenie wykonawcze będzie określało wzór umowy na przyznanie świadczenia, o którym mowa w art. 13 specustawy?

W specustawie ostateczne zrezygnowano z zawierania umów z osobami zapewniającymi zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy. Takie rozwiązanie było przewidziane w projekcie ustawy jaki wpłynął do Sejmu. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym świadczenie jest wypłacane na wniosek, a wypłata świadczenia stanowi czynność materialno-techniczną.

6. Kto w gminie ma zająć się obsługą wypłaty świadczeń, o których mowa w art. 13 specustawy?

Sama ustawa tego wprost nie przesądza. W rozporządzeniu Rady Ministrów z 15 marca 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty z §3 ust. 2 można wysnuć wniosek, że wniosek ma być złożony do urzędu gminy, a z ust. 3, że weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia mają dokonywać pracownicy urzędów gminy. Z uwagi na fakt, że takie zapisy ograniczają elastyczność samorządów, na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 15 marca 2022 r. w godzinach popołudniowych, strona rządowa zobowiązała się do wprowadzenia szybkiej zmiany legislacyjnej, tak aby umożliwić realizację tego świadczenia przez inne gminne jednostki organizacyjne.

7. W jaki sposób organ ma odmówić przyznania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 13 specusatwy?

Specustawa nie określa formy załatwienia sprawy, podobnie brakuje stosownego przepisu w samym rozporządzeniu wykonawczym do ustawy, który wskazywałby na załatwienie sprawy w formie decyzji administracyjnej. W związku z powyższym w mojej ocenie ewentualną odmowę przyznania świadczenia należałoby kwalifikować do kategorii innych aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczących uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, o których mowa w art. 3 §2 pkt 4 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Takie akty podlegają kontroli sądowoadministracyjnej, z tego względu przy odmowie należy odpowiednio uzasadnić odmowę przyznania świadczenia.

8. W jaki sposób urzędnik ma weryfikować warunki lokalowe, jeżeli wnioskujący o świadczenie może odmówić wpuszczenia go do lokalu?

Zgodnie z §3 ust. 2 gmina może uzależnić przyznanie lub wypłatę świadczenia od weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia. W mojej ocenie dobór środków należy tutaj do gminy, a sam przepis nie wyłącza możliwości przeprowadzania wizytacji miejsca zakwaterowania. Jeżeli wnioskujący o świadczenie odmówi udostępnienia lokalu w celu weryfikacji warunków, w mojej ocenie będzie to wystarczająca podstawa do odmowy przyznania świadczenia.

Można tutaj przez analogię odwołać się do praktyki stosowanej na gruncie ustawy o pomocy społecznej i

Phoca PDF

orzecznictwa sądów administracyjnych, gdzie przyjmuje się, że odmowa wpuszczenia pracownika socjalnego do miejsca zamieszkania (domu) jest wystarczającą oznaką braku chęci współpracy z organami pomocowymi, a w konsekwencji podstawą do odmowy przyznania świadczenia (tak przykładowo wyrok WSA w Poznaniu z 5 września 2013 r. sygn. IV SA/Po 502/13 CBOSA).

Phoca PDF